

Analyse voorjaarsnota 2022

Samenvatting

Op 20 mei 2022 publiceerde het kabinet Rutte IV de Voorjaarsnota. Daarin worden aanpassingen op de lopende Rijksbegroting voorgesteld. Het is voor dit kabinet de eerste 'eigen' begrotingsbehandeling. In dit stuk treft u een bondige analyse van de relevante wijzigingen voor de ggz sector.

Joeri Veen

Analyse Voorjaarsnota 2022

25 mei 2021

Deze analyse bevat de voor ggz-aanbieders meest relevante mutaties uit de voorjaarsnota en informatie uit de onderliggende beslisnota's. Het gaat om aanpassingen op de lopende begroting zoals die is gepresenteerd in de Prinsjesdagstukken '21/'22. Daarover heeft de Nederlandse ggz de [Prinsjesdaganalyse '21/'22](#) gepresenteerd, een naslagwerk wat u uitstekend náást deze analyse van de voorjaarsnota kunt houden.

Een aantal onderwerpen is voorzien van een reactie van de Nederlandse ggz. Deze komen uit onze beleidsvisie, zoals die ook is omschreven in de thema's 'Organisatie van Zorg', 'Jeugd', 'Preventie', 'Leefbaarheid' en 'Zorgprofessionals' uit onze [Kenniscbundel 'Geestelijke Gezondheidszorg op maat én op tijd'](#).

INHOUD

1. Samenvatting en Financieel Overzicht	p. 2
2. Zorg algemeen en financieel	p. 3
3. Jeugdwet, jeugdhulp & Jeugd-ggz	p. 6
4. Preventie en Leefstijl	p. 7
5. Wlz en Wmo	p. 8
6. Wonen, Zorg en Veiligheid	p. 11
7. Arbeidsmarktbeleid & Arbeidswetgeving	p. 13
8. Innovatie en Digitalisering	p. 14

1. Samenvatting en Financieel Overzicht

Hier geven wij een overzicht van de voor de ggz-sector opvallendste mutaties. Verderop in dit verslag leest u daarvan de details. Uiteraard kunt u ook zelf [alle volledige stukken lezen bij de publicatie van de Voorjaarsnota](#).

Samenvatting

Het zwaartepunt van de wijzigingen in de voorjaarsnota op de lopende begroting zit niet bij de zorgsector, maar bij Defensie en inkomenspolitiek. Bovendien moest het Kabinet tegenvallers van tussen de 10 en de 15 miljard zien te compenseren. Het is positief dat de gaten op de begroting voor het belangrijkste deel niet op de zorg worden afgewenteld. Echter, we missen ruimte voor de broodnodige investering in een integrale aanpak voor de mentale gezondheid en extra loon voor de middengroepen in onze sector.

We zijn er nog niet

Vlak ná het verschijnen van de voorjaarsnota bleek dat de stijgende rentes voor leningen [nog een extra tegenvaller van circa 5 miljard](#) op gaat leveren. In de zomer gaat het kabinet kijken hoe die opgevangen kan worden. Relevant is dan ook om enkele dekkingsvoorstellen te bestuderen uit de beslisnota's, die de voorjaarsnota niet hebben gehaald maar wel overwogen zijn. Daarbij zitten [besparingen op de zorgbegroting](#), waaronder voorstellen voor Wlz-ggz. Dat zijn besparingsvoorstellen die de Nederlandse ggz grote zorgen baart.

Belangrijkste begrotingsaanpassingen

De stijging van het minimumloon en de AOW met 7,5 procent start in 2023 en wordt over drie jaar uitgesmeerd. Voor 2024 en 2025 wordt voldaan aan de NAVO-norm om 2% van het BBP aan Defensie te besteden. Deze mutaties gaan ten koste van circa 2 miljard, die op klimaat en investeringsfondsen wordt ingehouden. Ook worden belastingvoordelen voor vermogenden en bedrijven niet ingevoerd, en gaat de vennootschapsbelasting en vermogensbelasting in box 2 en 3 omhoog. Aan de inkomstenkant ziet de overheid toename van gasinkomsten en minder uitgaven aan bijstandsuitkeringen vanwege de lage werkloosheid.

Voor extra overheidsuitgaven was slechts zeer marginaal ruimte:

“Het kabinet onderkent dat de grenzen van wat budgettair verantwoord is met het coalitieakkoord zijn bereikt. Dit voorjaar stond in het teken van de uitwerking van de ambities in het coalitieakkoord. Het kabinet hecht eraan dat de budgettaire kaders leidend zijn en daarmee dat nieuw beleid wordt gedekt. Voor additionele beleidswensen was in beginsel geen ruimte.”

- Pagina 3, Voorjaarsnota.

“De verschillen in uitgangspunten tussen de Miljoenennota en de Voorjaarsnota zijn beperkt – al zijn de macro-economische onzekerheden sterk veranderd door de Russische inval in Oekraïne.”

- Pagina 5, Voorjaarsnota

2. Zorg algemeen en financieel

- In het coalitieakkoord is zo'n 75 miljard vrijgemaakt voor extra uitgaven, een investeringsimpuls. Uit deze 'Coalitiemiddelen' (CA-middelen) wordt deze Voorjaarsnota geput; dit geld wordt nu overgebracht naar de begroting van de betreffende ministeries.
- In de Kaderbrief is de lijn vastgelegd dat het kabinet binnen de afgesproken budgettaire kaders uit het coalitieakkoord blijft. Tegenvallers dienen opgevangen te worden op de eigen begroting en er is geen ruimte voor nieuw beleid. De grenzen van wat budgettair verantwoord en qua absorptievermogen van onze economie haalbaar is zijn volgens het kabinet bereikt.
- De zorguitgaven van de overheid nemen tussen 2022 en 2027 bij ongewijzigd begrotingsbeleid met circa 26 miljard toe. Maatregelen van de overheid zijn erop gericht deze toename af te remmen. Bovendien zien wij in de beslisnota voorstellen staan voor besparing op de zorgbegroting, die mogelijk later worden overwogen (zie verderop onder Wlz).
Bron: tabel 4, pagina 9, Voorjaarsnota
- Figuur 6 (pag. 42) toont dat de zorgkosten vanaf 2022 harder zullen stijgen dan gedacht in de Startnota. Hier ligt de oorzaak hoofdzakelijk bij de gestegen loon- en prijsontwikkeling in de CEP-raming van het CPB. De zorguitgaven worden naar boven bijgesteld als gevolg van de midden-lange-termijn-verkenning van het CPB.
- Uitgaven VWS gaan aanvankelijk omhoog: +46 en +53 in '22 en '23. Daarna wordt bespaard, -47, -25 en -27 miljard in 2024 tot en met 2026. Daarin uit zich dus dat de overheid na een impuls hoopt dat de maatregelen de toename van zorguitgaven kan afremmen.
Bron: tabel 8, pagina 18, Voorjaarsnota
- Er gaan Coalitiemiddelen naar zorg. Het gaat om 1,9 miljard tot aan 2027.
Bron: tabel 9, pagina 19, Voorjaarsnota.
- Eerder pleitte de Nederlandse ggz ervoor om een deel van de middelen uit het Europees Herstelfonds in te zetten voor een integraal programma mentale gezondheid. Daar is in het coalitieakkoord geen ruimte voor gemaakt. Bovendien krijgt Nederland nu minder uit het fonds dan verwacht:

“Nederland kan voor 4,7 miljard euro aanspraak maken op middelen vanuit de Europese Herstel- en Veerkrachtfaciliteit (HVF). Uit de door de Europese Commissie (EC) gepubliceerde ramingen blijkt dat de Nederlandse economie in 2021 harder is gegroeid dan eerder verwacht. Hierdoor valt de verwachte bijdrage uit de HVF naar verwachting 1,1 miljard euro lager uit dan de 5,8 miljard euro waar ten tijde van het opstellen van de Startnota van werd uitgegaan. In het coalitieakkoord staat dat de voor Nederland gereserveerde HVF-middelen alleen worden ingezet om reeds begrote en uit het coalitieakkoord volledig gedekte uitgaven te financieren.”

- Pagina 27, Voorjaarsnota

- Een meevaller in eigen risico zorg wordt ingezet op de VWS-begroting:

“In de Zvw is er dit jaar sprake van een zeer geringe uitgavenmeevaller bij het eigen risico (circa 26 miljoen vanaf 2023). Het kabinet heeft besloten om de Zvw-meevaller in te zetten om VWS-brede problematiek aan de uitgavenkant op te vangen. Dit betreft onder andere hogere uitgaven bij de Subsidieregeling medisch noodzakelijke zorg aan onverzekerden en de griepvaccinatie. De Zvw-uitgavenmeevaller van 26 miljoen als gevolg van een lager eigen risico leidt – vanwege de wettelijke lastendekkende financiering – tot een automatische neerwaartse bijstelling van de zorgpremies en de zorgtoeslag vanaf 2023.”

- Pagina 37, Voorjaarsnota

Hoewel er veel middelen zijn overgeheveld uit het coalitieakkoord-fonds naar de begrotingen, is er nog wel wat achtergehouden. Bijvoorbeeld voor het preventieakkoord (6 miljoen in '22, en dan 68, 62 en 61 miljoen in de jaren erna), voor één tegen eenzaamheid (13 miljoen in '24 en 11 miljoen in '25) en voor De juiste zorg op de juiste plek (380 miljoen jaarlijks vanaf '23) en voor het Integraal Zorgakkoord (228 miljoen jaarlijks vanaf '23). *Pagina 152.*

Dans ontsprongen?

Het kabinet moest dit jaar in de voorjaarsnota een aantal forse tegenvallers verwerken en ook op zoek naar extra middelen voor onder meer het verhogen van het defensiebudget. De Nederlandse ggz is blij dat de gaten van miljarden op de begroting niet zijn opgevuld door in zorg te snijden. Dat lag namelijk wel als optie op tafel, zo blijkt uit de onderliggende beslisnota's.

Vlak ná het verschijnen van de voorjaarsnota bleek dat de stijgende rentes voor leningen [nog een extra tegenvaller van circa 5 miljard](#) op gaat leveren. In de zomer gaat het kabinet kijken hoe die opgevangen kan worden. Relevant is om enkele dekkingsvoorstellen te bestuderen uit de beslisnota's, die het voor de voorjaarsnota niet hebben gered maar wel overwogen worden. Daarbij zitten onder meer [besparingen op de zorgbegroting](#), waaronder voorstellen voor Wlz-ggz.

Het betreft zaken die niet in deze begroting zo zijn besloten, omdat er dus vooral is gekozen om het extra geld voor o.a. defensie te dekken vanuit minder geld voor het groeifonds/klimaat, maar het zijn maatregelen die wel ter overweging bij het kabinet zijn gelegd.

de Nederlandse ggz

Voorstellen voor extra besparingen in de zorg (bron: [beslisnota's bij de voorjaarsnota](#), 1-2) en de analyse daarvan treft u in het hoofdstukje Wlz/Wmo. Andere opties zijn een pakketmaatregel geneesmiddelen (-250 miljoen), eigen risico verhogen met 100 euro, terugbrengen van tarieven voor informele pgb (300 miljoen), het invoeren van normerende tarieven voor de verpleeghuiszorg en een objectief verdeelmodel gehandicaptenzorg.

Het economisch beeld voor 2022

In de recente raming van het CPB, het CEP 2022, zet het herstel van de Nederlandse economie zich door – al zorgt de oorlog in Oekraïne voor meer onzekerheid dan normaal. Het CPB gaat dan ook niet langer uit van permanente macro-economische schade door corona. De uitvoer stijgt met 4,9 procent en de investeringen stijgen met 5,4 procent. De geraamde werkloosheid daalt in 2022 verder tot 4,0 procent van de beroepsbevolking en blijft daarmee onder het structurele niveau van 5 procent (volgens de nieuwe werkloosheidsdefinitie). De verwachte inflatie ligt met 5,9% wel substantieel hoger dan in de miljoenennota.

De arbeidsmarkt blijft krap, wat een opwaarts effect heeft op de contractlonen. Deze stijgen in 2022 verder, naar verwachting met 2,8 procent. Deze economische ontwikkelingen blijven echter onzeker, mede door de oorlog in Oekraïne en hoge inflatie. Ramingen en realisaties kunnen sterk van elkaar verschillen.

Daarnaast leidt de oplopende rente tot hogere lasten op leningen voor zowel burgers, bedrijven als de overheid. Dit zal mogelijk tot budgettaire problematiek leiden in de augustusbesluitvorming en voorjaarsbesluitvorming van 2023.

EMU-saldo

Het overheidssaldo, ook wel het EMU-saldo genaamd, komt in 2022 naar verwachting uit op – 3,4 procent van het bbp. Dit is een verslechtering van 1,0 procentpunt ten opzichte van de verwachting uit de Miljoenennota 2022.

Deze verslechtering wordt veroorzaakt door een combinatie van inkomsten- en uitgavenontwikkelingen. Sinds de Miljoenennota zijn de geraamde inkomsten van het Rijk gestegen. Dit werkt positief door op het EMU-saldo met 1,2 procent bbp in 2022, oplopend naar 3,3 procent bbp in 2026. Ook de uitgaven zijn gestegen, waardoor het saldo is verslechterd. De gestegen uitgaven worden veroorzaakt door de extra uitgaven uit het coalitieakkoord, de uitgavenbesluitvorming in deze Voorjaarsnota en de gestegen loon- en prijsontwikkeling. Daarnaast zijn er in 2022 en 2023 onder andere niet-plafondrelevante uitgaven gerelateerd aan Oekraïne en

Integraal zorgakkoord

De beschikbare middelen voor het Integraal Zorgakkoord zijn als volgt in de voorjaarsnota over de komende jaren verdeeld.

	2023	2024	2025	2026
Integraal Zorgakkoord	228	228	228	228

Kasschuiven in de zorgbegroting

Een kasschuif is een wijziging in een begroting, waarbij uitgaven worden verschoven in de tijd. Het kan daarbij zowel gaan om een verschuiving 'naar voren in de tijd', omdat er geld eerder moet worden uitgegeven dan aanvankelijk gepland, of een verschuiving 'naar achteren'.

de Nederlandse ggz

Op de VWS-begroting zijn meerdere kasschuiven ingepast.

Kasschuiven VWS						
	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kasschuiven	- 72,6	30,8	14,5	4,5	- 7,2	30,0

1. Zo vindt een herschikking plaats bij de medicatieoverdracht en voor de vertraging bij het programma uitkomstgerichte zorg.
2. Verder zijn kasschuiven ingepast voor waardigheid en trots op locatie en bij middelen voor het realiseren van de bezuiniging op administratieve lasten.
3. Ook op de middelen uit het coalitieakkoord voor Verbeteren palliatieve zorg, Woon-zorg combinaties en stimulering langer thuis wonen, Suicide preventie, Respijtzorg, Eén tegen eenzaamheid en Prenatale screening worden kasschuiven ingepast.

Uitgelicht: kasschuiven niet inzichtelijk

De kasschuiven inzake suicidepreventie, eenzaamheid, preventie, waardigheid en trots en realisatie bezuiniging op administratieve lasten zijn van belang voor de ggz. Uit de voorjaarsnota is niet altijd af te leiden hoe dit wordt ingevuld. Deze ontwikkelingen moeten deels duidelijk worden in de miljoenennota voor komend jaar, alsmede in de onderhandelingen over het integraal zorgakkoord.

Zorg en gemeentefonds

- Vanaf 2023 106 miljoen per jaar overheveling naar het gemeentefonds. Dit betreft de overheveling van loon- en prijsbijstelling en groeiruimte voor Wmo Beschermd Wonen naar het Gemeentefonds.
Pagina 113/115.
- Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen. Het kabinet stelt daarom voor voor 2022 61,9 miljoen euro beschikbaar aan gemeenten.
Pagina 116
- Vanuit het Budgettair kader Zorg worden de loon- (en prijsbijstelling 2022) en de volume-indexatie 2023 voor de integratie uitkering Wmo Beschermd wonen overgeboekt naar het gemeentefonds.
Pagina 118
- Het valt op dat voor passende zorg als norm in Zvw (alleen evidence based) geld is vrijgemaakt: 36 miljoen in 2002 oplopend tot 97 miljoen in 2027. In hoeverre de ggz als sector daar baat bij heeft, is nog zeer de vraag. Dit moet in het Integraal Zorgakkoord worden uitgewerkt.

3. Jeugdwet, jeugdhulp & Jeugd-ggz

Gemeentefonds

de Nederlandse ggz

- In lijn met de uitspraak van de commissie van wijzen stelt het kabinet additionele financiering voor jeugdzorg beschikbaar. Het bedrag van 1,4 miljard euro voor 2023 wordt nu vrijgegeven.

Bron: Pagina 116, Voorjaarsnota.

Uitgelicht: besparingen jeugd en Hervormingsagenda Jeugd

Hoewel het bedrag van de commissie van wijzen wordt vrijgegeven, zit er wel een besparingsopgave aan gekoppeld die in de Hervormingsagenda Jeugd wordt gezocht. De Nederlandse ggz, als onderdeel van de samenwerkende jeugdbranches (BGZJ), hebben zich niet aan die bespaaropgave gecommitteerd. In het coalitieakkoord kwam er boven op die besparingsopdracht nog eens 511 miljoen aanvullende bezuiniging voor jeugdhulp kijken. Deze opgave lijkt via een cliëntenbijdrage of inperken van de behandelduur te worden gezocht, maatregelen waar wij [fel tegen gekant zijn](#).

Onderwijs

- Er zijn in het coalitieakkoord veel middelen vrijgemaakt voor investeringen in het onderwijs. Deze zijn in eerste instantie op de Aanvullende Post geplaatst. OCW vraagt bij de Voorjaarsnota een groot deel van deze middelen meerjarig op. Het gaat om middelen uit de enveloppen Versterken onderwijskwaliteit, Kansengelijkheid, Leraren en schoolleiders, Vervolgopleidingen en onderzoek, Fonds onderzoek en wetenschap.
- Er is ook nog geld achtergehouden op de coalitieakkoord-middelen. Daaronder geld voor het bestrijden van kansenongelijkheid in het onderwijs (100 miljoen in '23, 700 miljoen in '24 en daarna tot aan '27 800 miljoen per jaar).

Uitgelicht: investeren in mentale gezondheid en weerbaarheid

Er is geen geld uitgetrokken voor ondersteuning van mentale gezondheid in het onderwijs. Daar was in de Prinsjesdagstukken al geen aanvullende ruimte voor. Partijen uit onderwijs, wetenschap, beleid en maatschappij pleiten voor het [structureel verankeren van sociaal-emotionele vaardigheden in het onderwijscurriculum](#).

4. Preventie en Leefstijl

- Er komen vanaf 2023 middelen vrij om 113 suïcidepreventie te ondersteunen. In '23 gaat het om 1,4 miljoen. Tot 2027 wordt in totaal 22,3 miljoen extra uitgetrokken.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
113/zelfmoordpreventie	-	1,4	4,4	5,5	5,5	5,5

Bron: pagina 101, VWS, Voorjaarsnota.

Dit betreft een uitvoering van de motie Van der Plas.

“Hiermee kan worden voorzien in de financiering van Stichting 113 Zelfmoordpreventie op het huidige niveau plus de voorziene groei van de hulplijn, om de hulp voor mensen in Nederland die kampen met suicidaliteit beschikbaar te houden” -pagina 102.

Uitgelicht: bijdragen aan ambitie zero suicide

Eerder is er een onderzoek gedaan n.a.v. de Motie Dik-Faber. Daarin werden verschillende scenario's voor de ontwikkeling van 113Suicidepreventie verkent. Eén daarvan was scenario 2. In dit scenario wordt meerjarig doorgerekend wat het zou kosten om het huidige dienstverleningsniveau van 113 Zelfmoordpreventie te continueren. Hierbij is er één belangrijk verschil ten opzichte van de huidige situatie: alle dienstverlening behalve de hulpverlening, zoals trainingen, onderzoek en communicatie en het verrichten van fundamenteel onderzoek op het terrein van suicidepreventie beschikbaar worden gesteld, voor alle onderzoekers met goede onderzoeksplannen (dus ook die niet verbonden zijn aan 113 Zelfmoordpreventie) toegankelijk zijn, bijvoorbeeld via het ZonMw onderzoeksprogramma suicidepreventie. Daarom is in dit scenario geen rekening gehouden met het financieren van fundamenteel onderzoek door 113 Zelfmoordpreventie. Wel kan 113 Zelfmoordpreventie, net als andere partijen, meedingen in het ZonMw onderzoeksprogramma.

De extra bestedingen uit de voorjaarsnota leiden ongeveer tot scenario 2. De Nederlandse ggz is als partner betrokken bij de Landelijke Agenda Suicidepreventie 2021-2025. Hier zijn afdoende middelen. Positief dat er nu extra middelen zijn voor 113 om de hulplijn en de groei in hulpvragen. Dit draagt bij aan onze ambitie zero suicide.

- Op de VWS-begroting zijn meerdere kasschuiven ingepast. Onder meer voor het preventieakkoord (43 miljoen in '22), het programma één tegen eenzaamheid (10 miljoen in '22 en 6 miljoen in '23) en suicidepreventie (2 miljoen structureel tot in elk geval 2027).
- Voor het programma 'kansrijke start' (1000 dagen aanpak) is in '22 10 miljoen extra vrijgemaakt, daarna jaarlijks 23 miljoen. *Pagina 150.*

5. Wlz en Wmo

- Er komen extra middelen vrij voor gespecialiseerde cliëntondersteuning, beginnend in jaar 2023 (9 miljoen) en lopend tot 2027. In totaal gaat het deze periode om 93 miljoen. *Bron: pagina 101, VWS, Voorjaarsnota.*

“Dit moet zorgen voor minder zorgkosten, minder overbelaste gezinsleden, tijdwinst bij instanties (zoals gemeenten en zorgkantoren) bij het verstrekken van voorzieningen, minder beroep op inkomensvoorzieningen en het voorkomen van schulden.”
-pagina 102.

- Er worden diverse middelen uit het coalitieakkoord overgeheveld van de Aanvullende post naar de VWS-begroting. Onder andere voor volksziektes (10 miljoen in '23, '24 en '25), stimuleren van wooncombinaties van jongeren en ouderen (beginnend bij 10 miljoen in '23 en dan jaarlijks met 10 miljoen oplopend tot 50 miljoen in '27) en onbeperkt meedoen (5 miljoen jaarlijks vanaf '23 tot '27).
- De middelen voor versterking van de zorginfrastructuur in de langdurige zorg (34 miljoen euro structureel) worden ingezet ter dekking van onder andere de uitgaven voor de gespecialiseerde cliëntondersteuning, de toekomstagenda gehandicaptenzorg en de ramingsbijstelling van het Centrum Indicatiestelling Zorg (CIZ)

Besparingsopties Wlz uit de beslisnota

Voorstellen voor extra besparingen in de zorg (bron: [beslisnota's bij de voorjaarsnota, 1-2](#)), waartoe nu nog niet is besloten:

- De langdurige ggz, die nu in de Wlz zit, terug naar de WMO en ZVW te zetten. Dat zou vanaf 2026 900 miljoen euro besparen (pagina 31).

“Vanaf 2021 is de Wlz opengesteld voor mensen met een psychische grondslag. Dit heeft tot een onvoorzien grote instroom van cliënten geleid daarnaast bleek in de nacalculatie het verschil in tarieven per client tussen Wmo en Wlz groter dan vooraf voorzien. Om de beheersbaarheid van de zorg voor deze cliënten te vergroten wordt de openstelling teruggedraaid.”
Pagina 32, Beslisnota 1-2

Uitgelicht: draai toegang voor ggz-zorg in Wlz niet tergu

De Nederlandse ggz schrikt ervan dat deze optie in de beslisnota naar voren komt. We schreven er een reactie over [op onze website](#).

- A) Met de toegang tot de Wlz voor de ggz is de systeemfout van toenmalig minister Schippers hersteld. Immers, cliënten met een ernstige psychische aandoening die in januari 2015 vanuit de AWBZ ineens zorg ontvingen vanuit de Zvw en de Wmo hadden nog steeds dezelfde zorg- en ondersteuningsvraag, maar dat mocht niet meer zoveel kosten. Al snel bleek dat de hulp via de Zvw en Wmo tekortschoot. Ieder jaar opnieuw moesten mensen een beschikking bij de gemeente aanvragen, wat tot zeer veel onrust onder cliënten en hun naasten leidde.*
- B) Deze cliënten horen vanwege hun ernstige psychische aandoening en de belemmeringen als gevolg daarvan in hun dagelijks leven vanaf het allereerste begin in de Zvw en Wmo nog steeds voldeden aan de zorginhoudelijke criteria van de Wlz. Echter, zij konden vanaf 2015 geen aanspraak maken op deze wet, zoals wel het geval was voor cliënten in de gehandicaptenzorg en ouderenzorg. Rechtsongelijkheid was het gevolg.*
- C) Uit de beslisnota lijkt het nu alsof de hoge instroom van cliënten onverwacht was, maar de Nederlandse ggz heeft vanaf het begin van het wetsvoorstel over de toegang tot de Wlz voor de ggz aangegeven dat men rekening moest houden met een aanzienlijk hoger aantal dan de 9.250 waarmee VWS rekende.*
- D) Men rekt zich rijk met dit terugdraai-voorstel, zonder in kaart te hebben gebracht wat dit aan extra zorgvragen in de andere wettelijke domeinen oplevert. Omdat de zorg- en ondersteuningsvraag van deze cliënten niet per sé wijzigt, wordt die 900 mln. EUR ergens anders weer opgeslokt. Zij zijn aangewezen op integrale, multidisciplinaire hulp en ondersteuning, zoals die in de Wlz het beste geleverd wordt.*
- E) In de periode 2015 – 2020 zijn mensen met een ernstige psychische aandoening in met name beschermd wonen verstoken geweest van de juiste behandeling, begeleiding en ondersteuning. Dat is sinds januari 2021 rechtgezet en daar moeten we niet meer aan tornen.*

- Een tariefkorting voor de langdurige ggz van 10%, dat zou vanaf 2023 200 miljoen per jaar besparen. *Pagina 31*

*“In plaats van de langdurige ggz terug naar de Zvw en WMO over te hevelen is het ook een optie om de tarieven die te hoog zijn te korten. Met deze maatregel wordt via een algemene tariefkorting vooruitlopend op een kostprijsonderzoek vast een gedeelte van de kostenstijging gecompenseerd.”
*Pagina 32, Beslisnota 1-2**

- Dit zou dan dus een alternatief zijn voor het terugplaatsen van de ggz/Wlz naar ZVW en WMO.

Uitgelicht: tariefkorting Wlz slecht plan

De Nederlandse ggz mist voor dit plan onderbouwing. VWS zou de NZa moeten vragen een kostenonderzoek te doen om vast te stellen of tariefkorting überhaupt te billijken zou zijn. Of dat dit voor cliënten tot beperkter toegang en kwaliteit zou leiden. Dit kostenonderzoek ontbreekt nu juist.

Er is in 2019 aan de Kamer beloofd zo snel mogelijk over te gaan op nieuwe tarieven voor woonzorg na een kostenonderzoek, maar we zitten anno 2022 nog steeds met de 'tussentijdse bekostiging van de woonzorg', gebaseerd op de oude zzp-c tarieven van voor 2015 en de zzp-b tarieven voor de klinische zorg.

Zonder kostenonderzoek overwegen de tarieven met 10% te verlagen, snijdt geen hout. Het is aannemelijk dat dit toegang en kwaliteit schade berokkent.

- De eigen bijdrage voor de WMO weer inkomensafhankelijk maken (zoals voor 2019), een besparing die 200 miljoen per jaar moet opbrengen vanaf 2025. *Pagina 32.*

6. Wonen, Zorg en Veiligheid

Koopkrachtverlies door hoge inflatie raakt kwetsbaren extra hard

In Nederland zijn de hoge energieprijzen de belangrijkste oorzaak van de hoge inflatie. Dit zorgt voor een dalende koopkracht voor iedereen, en vooral voor huishoudens met een laag inkomen en een slecht geïsoleerde woning. Het kabinet heeft maatregelen genomen om abrupte daling in koopkracht te verzachten, maar kan niet iedereen volledig compenseren zonder de rekening bij toekomstige generaties neer te leggen.

Uitgelicht: EPA doelgroep extra kwetsbaar

Omdat mensen met ernstige psychische aandoeningen vaker een laag inkomen hebben en in sociale huurwoningen wonen, zullen zij vaker dan de gemiddelde Nederlander te maken krijgen met een dalende koopkracht. Dit is een probleem voor mensen die toch al de eindjes aan elkaar moeten knopen. Dit kan de druk op -en behoefte aan- financiële, sociale en mentale ondersteuning vergroten.

Thuislozen

Het kabinet wil dak- en thuisloosheid zoveel mogelijk voorkomen. Het kabinet stelt daarom voor 2022 61,9 miljoen euro beschikbaar aan gemeenten. De Nederlandse ggz vraagt zich daarbij af waarom deze middelen enkel in dit jaar worden vrijgegeven. Het is niet duidelijk of dit een eenmalige programmatische injectie betreft.

De omvang van een aantal kwetsbare groepen blijft gelukkig dalen. Zo neemt het percentage huishoudens met een laag inkomen en weinig vermogen af, net als het percentage armoederisico onder zzp'ers en het aantal mensen met ernstige langdurige beperkingen door gezondheidsproblemen. Verder blijft, ondanks de pandemie, het percentage mensen met zorgen over de financiële toekomst, net als vorig jaar, dalen. Ook het aantal daklozen daalt voor het eerst sinds een aantal jaar.

-Uit de CBS-analyse brede welvaart van 2022

de Nederlandse ggz

Ondanks deze trend van het CBS, verneemt de Nederlandse ggz ook van partnerorganisaties dat de druk op dak- en thuisloosheid hoog blijft.

V&J

- De mutaties voor V&J zijn voor het totaal te zien in de volgende reeks:

	2022	'23	'24	'25	'26	'27
J&V	-114	32	84	140	161	47
Waarvan bewaken en beveiligen			50	100	100	100

- In 2022 is op de begroting voor Justitie en Veiligheid opgenomen de Meerkostenregeling ForZo 6,0 miljoen. Deze mutatie betreft de daadwerkelijke meerkosten die in 2022 in de Forensische Zorg zijn gemaakt door de noodzaak om aanpassingen te doen op basis van corona-maatregelen.
- De post interne problematiek bevat een groot aantal mutaties, waaronder het wegwerken van de in recente jaren opgedane achterstanden met betrekking tot huisvesting, ICT-systemen, en investeringen in het personeel bij de Dienst Justitiële Inrichtingen.
- Er is een kasschuif toegepast, waaronder 19,6 miljoen euro voor de uitvoering van Bestuurlijke Agenda Forensische Zorg.

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Kasschuiven	-139,5	25,5	11,6	36,0	26,1	40,2

“De post kasschuiven bestaat uit een aantal verschillende mutaties. Enkel de grootste hiervan worden toegelicht. Ten eerste betreft het kasschuiven voor ondermijningsmiddelen, waar het vorig kabinet in heeft geïnvesteerd, om een stabiel en doelmatig verloop te continueren.

Ten tweede betreft het een kasschuif van 19,6 miljoen euro voor de uitvoering van Bestuurlijke Agenda Forensische Zorg.”

-Pagina 59

Uitgelicht: Kwaliteitskader Forensische Zorg

In onze [analyse van de Prinsjesdagstukken](#) schreven wij over de wens voor volledige financiering van het Kwaliteitskader Forensisch Zorg, zodat de zorgaanbieders deze volledig kunnen implementeren in de komende jaren.

We hebben er goede hoop op dat de benodigde middelen om het kwaliteitskader forensische zorg te implementeren via de voorjaarsnota zijn geregeld. We verwachten hier op zeer korte termijn uitsluitel over.

Binnenlandse zaken

Uitgelicht: nog steeds gebrekkige integrale visie en financiering

De voorjaarsnota verandert niet onze analyse bij de [Prinsjesdagstukken](#): we missen integrale visie en financiering als herkenbaar punt in het begrotingsbeleid. We zien bijvoorbeeld geen aanvullende middelen voor extra investeringen voor woningen kwetsbare groepen en Programma Thuis voor iedereen

7. Arbeidsmarktbeleid & Arbeidswetgeving

Loon- en prijsbijstelling

De begroting van VWS is voor de loon- en prijsontwikkeling bijgesteld op basis van het CEP 2022. In het CEP 2022 zijn de prognoses voor de inflatie naar boven bijgesteld ten opzichte van de eerdere ramingen in de MEV 2022. Stijgende inflatie leidt ook tot hogere lonen in de marktsector. Daardoor zijn ook de prognoses voor de loonontwikkeling naar boven bijgesteld, die weer een effect hebben op de OVA (de Overheidsbijdrage in de Arbeidskostenontwikkeling).

	2022	2023	2024	2025	2026	2027
Loon- en prijsbijstelling	157,0	153,1	140,6	137,0	136,4	136,6

Uitgelicht: OVA-ruimte

Hiermee is nu ook in de begroting vastgelegd wat al eerder in maart bekend was geworden: De OVA 2022 is toen definitief vastgesteld op 4,42%. De prognose voor de OVA 2022 op basis van de MEV in 2021 bedroeg 3,87%. Het verschil, 0,55%, wordt als nacalculatie toegevoegd aan de prognose voor de OVA 2023.

De prognose voor de OVA 2023 is berekend op 3,72%. Tezamen met de nacalculatie van 0,55% betekent dit dat de tarieven in 2023 met 4,27% worden geïndexeerd.

De Nederlandse ggz, samenwerkend in de Brancheorganisaties Zorg (BOZ), blijven pleiten voor het uitvoeren van diverse SER-rapporten. In de voorjaarsnota is, net zoals in het coalitieakkoord, geen extra financiële ruimte opgenomen voor het inlopen van de achterstand van de middeninkomens in de zorg (functiegroepen 35 t/m 65). In het SER-advies 'Aan de slag voor de zorg' is becijferd dat de eindsalarissen van de middengroepen in de zorg 6% lager zijn dan die bij de overheid en zelfs 9% lager dan die in de markt.

Om deze achterstand goed te maken is er een toevoeging van 2,6 miljard structureel nodig om het gat met de overheid te dichten, en zelfs 3,5 miljard om het gat met de markt te dichten. In 2021 heeft het toenmalige Kabinet 675 miljoen toegevoegd aan de OVA 2022.

de Nederlandse ggz

Verhoging minimumloon

De stapsgewijze verhoging van het minimumloon met 7,5% is een jaar naar voren gehaald en start in 2023. Ook de AOW wordt verhoogd met 7,5%. Dekking voor dit laatste wordt onder meer gevonden door het stapsgewijs afschaffen van de Inkomensondersteuning AOW, het terugdraaien van de verhoging van de ouderenkorting en het afschaffen van de fiscale oudedagsreserve.

	2023	2024	2025
Voorjaarsnota	2,5%	2,5%	2,32%
Coalitieakkoord	-	3,75%	3,615%

Uitgelicht: effect minimumloon voor sector

De verhoging van het minimumloon zal tot gevolg hebben dat de bodem in het loongebouw van de ggz stapsgewijs naar boven wordt bijgesteld. Dit effect zal met name merkbaar zijn in de laagste schalen, maar ook tot in de (lagere) treden van de schalen 30 en 35. Om een evenwichtige salarisopbouw te handhaven, ontstaat mogelijk een opwaarts effect op het gehele loongebouw. Dit benadrukt het belang om de achterstand van de middengroepen in de zorg ten opzichte van de markt en overheid in te lopen.

Verhoging onbelaste reiskostenvergoeding

De verhoging van de onbelaste reiskostenvergoeding in 2-jaarlijkse stappen wordt 1 jaar naar voren gehaald en start nu in 2023. In de voorjaarsnota is voor deze verhoging voor zowel 2023 als voor 2024 200 miljoen gereserveerd. Omgerekend zal dit waarschijnlijk betekenen dat de onbelaste vergoeding in 2023 stijgt van € 0,19 naar € 0,21 en vervolgens in 2024 naar €0,23.

Dit voornemen kan een gunstig effect hebben voor de werknemers die reiskosten maken.

8. Innovatie en Digitalisering

- Op de VWS-begroting zijn meerdere kasschuiven ingepast. Zo vindt een herschikking plaats bij de medicatieoverdracht.
- Voor standaardisatie van gegevensuitwisseling in de zorg trekt VWS de komende vijf jaar 200 miljoen per jaar uit, en in 2024 200 miljoen extra, in totaal 1,2 miljard. Voor 'De juiste zorg op de juiste plek' is €380 miljoen per jaar gereserveerd. (Allebei p. 152).
- Interessant omdat de langdurende ggz onder de Wlz valt: het innovatiebudget voor de Wlz is op verzoek van de NZa verhoogd tot €26 miljoen per jaar. Daarnaast is er een regionaal stimuleringsbudget voor zorgkantoren van €30 miljoen per jaar. De middelen kunnen worden ingezet voor ter bevordering van goed werkgeverschap, regionale samenwerking en (opschaling van) technologie en innovatie.